

Plan for hverdagsrehabilitering i Melhus kommune

Pilotprosjekt 2017- 2019

Innholdsfortegnelse

Innhold

Innledning og bakgrunn for prosjektet.....	2
Status i helse- og omsorgstjenestene	3
Hverdagsrehabilitering i Melhus kommune.....	7
Organisering og ledelse av prosjektet	6
Gjennomføring av prosjekt Hverdagsrehabilitering i Melhus	7
Valg av modell	7
Målgrupper	8
Kartlegging.....	8
Hvordan skjer henvisning og tildeling	9
.....	9
Lengde på vedtaksperioder	10
Kompetansebehov og opplæring	10
Ressursbruk og økonomi	10
Hvordan skal resultatene måles	10
Risikoanalyse	10
Milepælsplan/ fremdriftsplan	11
Kilder:	12

Innledning og bakgrunn for prosjektet

De fleste ønsker å kunne bo i sitt eget hjem hele livet. Det er et uttalt delmål i kommuneplanens samfunnsdel at Melhus kommune skal legge til rette for at så mange som mulig skal kunne bo i sin opprinnelige bolig eller en tilpasset bolig så lenge som mulig, og på bakgrunn av dette vedtok kommunestyret i Melhus 31.05.17 et omstillingsprosjekt innen helse og omsorgstjenestene. Prosjektet har fått navnet «Hundre år i eget hjem – aktiv i eget liv» og gjelder frem til 2020.

Hovedmålet med prosjektet er å innarbeide helsefremmende og rehabiliterende strategier i alle deler av helse og omsorgstjenestene, slik at den enkelte innbygger stimuleres til å ta økt ansvar for egen helse. Et av de mest sentrale tiltakene er å gjennomføre en endring fra kompensierende og passiviserende tjenester til forebyggende og rehabiliterende tjenester. Prosjektet har 7 hovedområder og hverdagsrehabilitering er en av de mest sentrale.

Hundre år i eget hjem-aktiv i eget liv. Kilde: Melhus kommune.

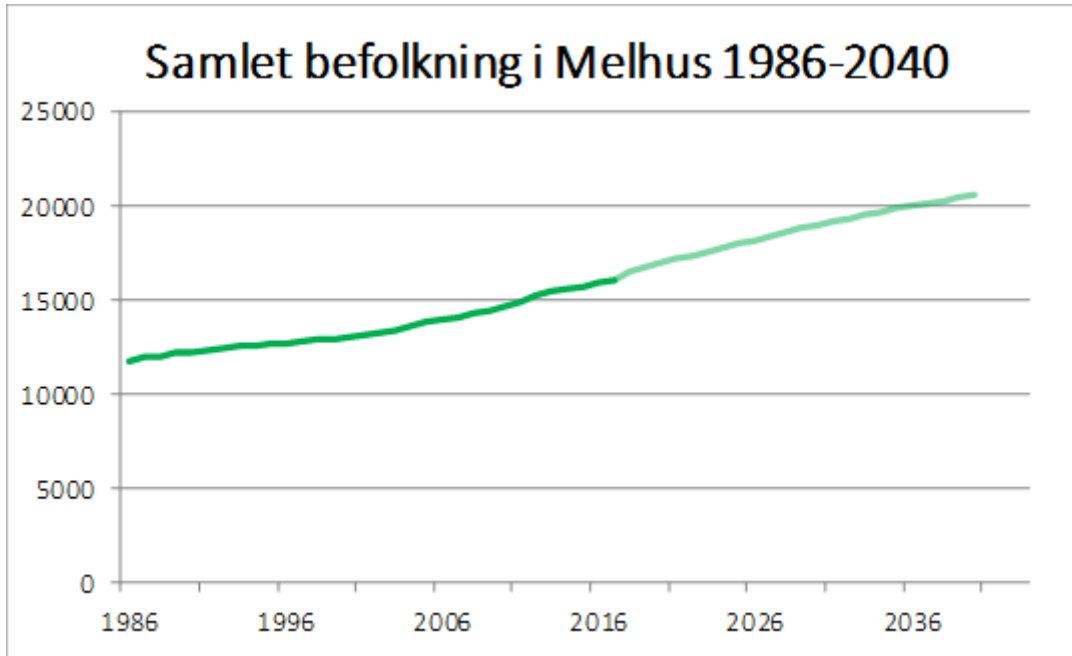
Den demografiske utviklingen i kommunen krever nytenkning og tjenester som skal forebygge stort pleiebehov i fremtiden. Hverdagsrehabilitering er en måte å tenke tjenesteutvikling på, sammen med bl.a. utvikling av velferdsteknologi, har kommunen som mål at brukere og medarbeidere skal ha høy tilfredshet, samtidig som kommuneøkonomien skal ivaretas.

Prosjektet Hverdagsrehabilitering handler om tjenesteutvikling i hjemmebasert omsorg. Med prosjektet ønsker kommunen å finne en modell for hvordan hverdagsrehabilitering kan implementeres i hjemmetjenestene i kommunen. Hverdagsrehabilitering er forebygging og rehabilitering mens brukeren bor i eget hjem. Utgangspunktet vil være å finne brukerens potensiale til funksjonsforbedring, tilfredshet og selvstendighet.

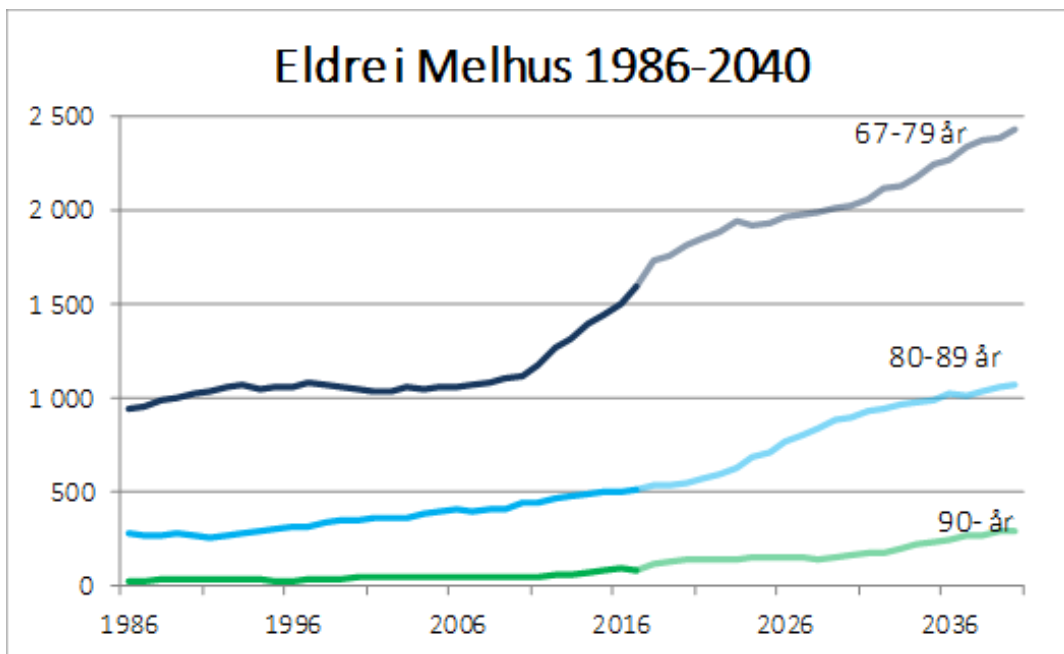
Med hverdagsmestring ønsker vi å bryte med tradisjonell pleie- og omsorgsfilosofi som i ulik grad gjør personer med funksjonstap til passive mottakere av tjenester. Med fokus på trening og tilrettelegging ut fra deltakers egne mestringsmål og med tett veiledning og oppfølging får deltakerne en mer aktiv medvirkning i egen rehabiliteringsprosess.

Status i helse- og omsorgstjenestene

Ved inngangen til 2017 bodde det rundt 16 000 personer i Melhus. Siden 1986 har folketallet økt med rundt 4 000 innbyggere. Framskrivningen til SSB innebærer en ytterligere økning på rundt 4 500 personer til 2040. Figurene som følger viser registrert utvikling for perioden 1986–2016 og fremskrevet utvikling for perioden 2016–2040.

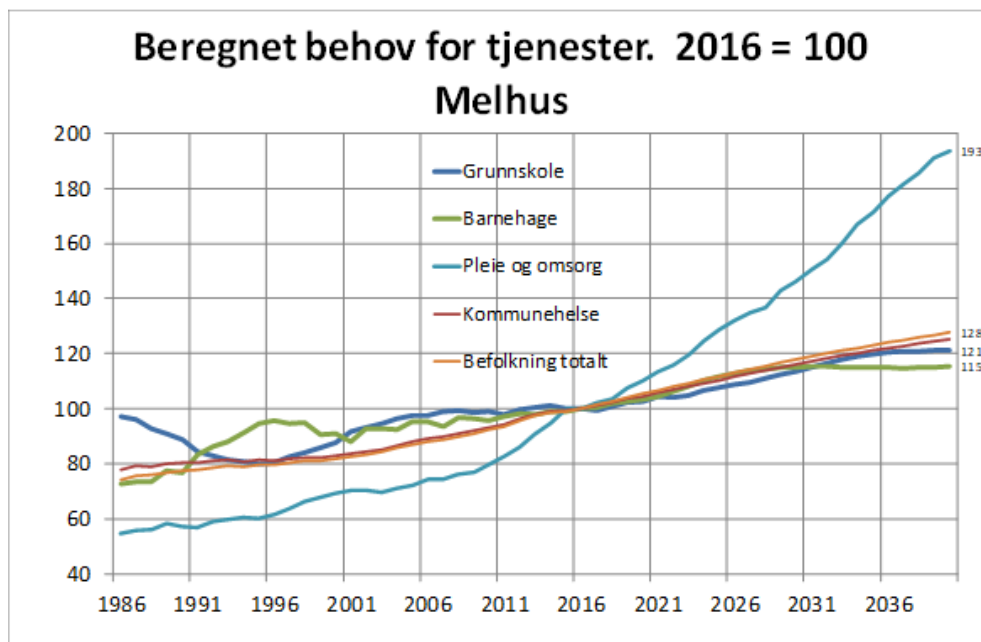

Antall personer i Melhus 1986-2040. Registrert utvikling 1986-2017 og fremskrevet utvikling 2017-2040. Kilde: Alternativ MMMM til Statistisk sentralbyrå (SSB).

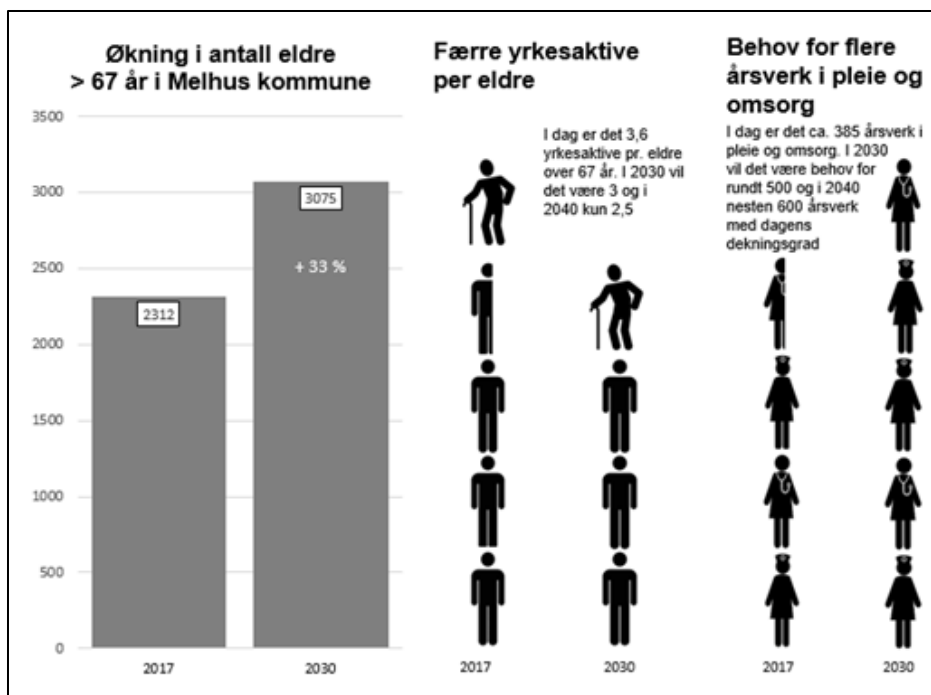
Antall eldre over 67 år i Melhus 1986–2040. Registrert utvikling 1986–2017 og fremskrevet utvikling 2017–2040. Kilde: Alternativ MMMM til Statistisk sentralbyrå.

Melhus kommune er i vekst og alle sektorene har derfor vekst i behovet de nærmeste årene. Veksten vil imidlertid være klart størst for pleie- og omsorgstjenestene med en økning av behovet på 93 % frem til 2040. Også i perioden fra 1988 og frem til i dag har det vært en betydelig økning i behovet for pleie- og omsorgstjenester med over 40 %.

Beregnet behov for utvalgte tjenestesektorer (2016=100) i Melhus kommune. Kilde: Agenda Kaupang.

I dag er det ca. 385 årsverk i pleie og omsorgstjenestene i Melhus ifølge KOSTRA. I 2030 vil det være behov for rundt 500 og i 2040 nesten 600 årsverk med dagens dekningsgrad og prognosene til statistisk sentralbyrå. Dette skjer samtidig som det blir færre yrkesaktive per eldre innbygger i Melhus og vil gi en betydelig rekrutteringsutfordring av kompetent helsekompetanse i årene framover.

Beregnet behov for årsverk i pleie- og omsorg i Melhus fram til 2030/2040. Kilde: Agenda Kaupang.

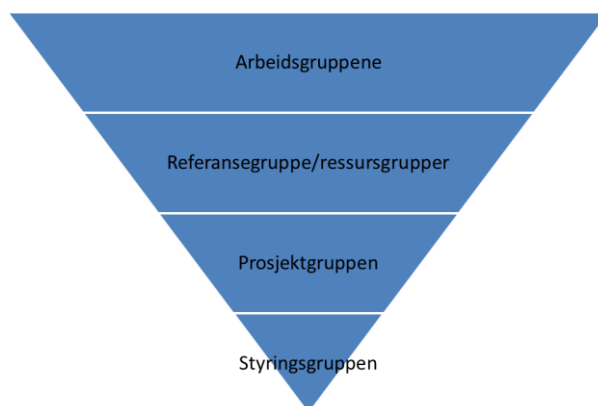

Hverdagsmestring som modell for et felles forebyggende og rehabiliterende tankesett. Kilde: Modell for Melhus kommune basert på hverdagsmestringsmodell i rapport om Hverdagsrehabilitering i Norge, 2012.

Hverdagsrehabilitering er en ny måte å jobbe med forebygging og rehabilitering på. Det skal bli en ny tjeneste i Melhus kommune. Erfaringer fra andre land og kommuner viser at denne måten å tenke og arbeide på, er en stor forandring fra dagens praksis, og at det derfor tar tid å implementere i drift. Prosjektet har en ramme på to år og det skal planlegges overgang til drift etter prosjektperioden.

Organisering og ledelse av prosjektet

Kommunestyret er oppdragsgiver og eier av prosjektet *Hundre år i eget hjem – aktiv i eget liv*. Styringsgruppen består av rådmannens nærmeste ledergruppe og representanter fra fagforeninger og hovedverneombud. Prosjektgruppen jobber mellom styringsgruppemøtene og utarbeider forslag som styringsgruppen tar stilling til. Komite for helse og omsorg er referansegruppe i prosjektet og Melhus eldreråd og Råd for funksjonshemmede er ressursgrupper. Arbeidsgruppene er drivkraften i prosjektet og foretar utredninger gir forslag til tiltak innenfor mandatet som gruppene har fått. Gruppen som jobber med hverdagsrehabilitering er en av arbeidsgruppene som jobber med det overordnede prosjektet.

1. Hverdagsrehabilitering

Mandat:

Frist: 01.09.17

1. Forberede/igangsette og følge opp pilotprosjekt innen hverdagsrehabilitering, herunder utarbeide prosjektplan med oppstart 01.08.17. Pilotprosjektet organiseres under Aktivitet og bevegelse.
2. Presentere prosjektplan for styringsgruppen, med halvårlig rapportering
3. Deltakelse i nettverk innen hverdagsrehabilitering i regi av KS Effektiviseringsnettverk 2017 -18.

Frist: 01.01.19

4. Skrive/utforme en rapport fra prosjektet med fokus på implementering i daglig drift fra 2019

Arbeidsgruppe:

- Elisabeth Heggheim, virksomhetsleder Aktivitet og bevegelse (leder)
- Randi Havdal, enhetsleder Hjemmebaserte tjenester – Nedre Melhus
- Siri Busklein, enhetsleder Hjemmebaserte tjenester – Horg/Flå
- Frøydis Marken Elstad, Aktivitet og bevegelse
- Ingrid Frøseth, Forvaltningskontor
- Anita Grønli, tillitsvalgt Hjemmebaserte tjenester

Arbeidsgruppen er i drift i perioden 01.02.17 – 31.12.19.

Gjennomføring av prosjekt Hverdagsrehabilitering i Melhus

Hverdagsrehabilitering i Melhus kommune

Hverdagsrehabilitering er forebygging og rehabilitering mens den det gjelder bor hjemme og starter med spørsmålet: *Hva er viktige aktiviteter for deg nå?*

Det er ulike modeller for å jobbe med hverdagsrehabilitering i kommunene, Melhus kommune har valgt spesialistmodellen som modell i pilotprosjektet.

Melhus kommune har kommet i gang med Hverdagsrehabilitering gjennom et pilotprosjekt som varer ut 2018. Arbeidsgruppa som har planlagt oppstarten hadde også et mandat i forhold til å foreslå modell for dette. På grunn av omfattende organisasjonsendringer ellers i organisasjonen foreslo Arbeidsgruppa at en startet med en spesialistmodell og dette ble vedtatt av Styringsgruppa for «Hundre år i eget hjem».

Ved overgang til ordinær drift er målet at arbeidsmåte og tenkning er implementert i alle enheter innen hjemmesykepleie. Dette forutsetter at det arbeides kontinuerlig med dette i pilotperioden.

Det er opprettet et tverrfaglig team bestående av ergoterapeut, fysioterapeut og sykepleier med rehabiliteringskompetanse, hver med 50 % stilling i prosjektperioden. Teamet går inn og vurderer rehabiliteringsmuligheter hos den enkelte, planlegger, gjennomfører og evaluerer rehabiliteringsprosessen.

Oppfølging og opptrening foregår på brukerens naturlige arenaer, i hjemmet og i nærmiljøet. Det skal etableres tydelige samarbeidsrutiner med hjemmetjenesten i løpet av og/eller etter rehabiliteringsprosessen i forhold til oppfølging.

Mål: Formålet med prosjektarbeidet er å innarbeide helsefremmende og rehabiliterende strategier i helse og omsorgstjenesten i Melhus.

Delmål 1 :

Implementering i hjemmetjenestene/ skape eierforhold i tjenestene ved å dra på felles hjemmebesøk

- hjemmetjenesten velger ut noen brukere der en har spesielt fokus på hverdagsmestring
- primærkontakt utarbeider tiltaksplan

Delmål 2:

Holdningsskapende arbeid knyttet til prosjektet «Hundre år i eget hjem», - vektlegge hverdagsmestring og ansvar for egen helse og egen bolig for befolkningen i Melhus.

Delmål 3 :

Øke kompetansen på hverdagsmestring/ hverdagsrehabilitering hos alle som møter brukere :

- Kompetanse på Motiverende intervju (kurs er igangsatt i 2017) / Helsepedagogikk
- Legge til rette for etisk refleksjon / kompetanseheving
- Prøve ut kartleggingsverktøyene COPM og PSFS i prosjektperioden.
- Økt bruk av velferdsteknologi

Delmål 4:

Markedsføring og kommunikasjon

- Lage brosjyremateriell til brukere, ansatte, fastleger,
- Gjennomføre informasjon til politikere
- Bruke Facebook –siden «Fremtidens helse- og omsorgstjenester « og kommunens hjemmeside til informasjon.
- Bruke lokale medier, - Trønderbladet og Gaula til informasjon

Målgrupper

Hverdagsrehabilitering i Melhus kommune avgrenser seg i første fase til brukere som tilhører hjemmetjenesten i Nedre Melhus. Nye brukere av hjemmetjenesten vil være særdeles aktuelle. Vi vil ta utgangspunkt i eldre brukere med funksjonsfall i for eksempel personlig stell, påkledning, matlagning, uteaktiviteter, deltagelse i fritidsaktiviteter og lignende.

Ved oppstart av prosjektet ble følgende inklusjons- og eksklusjonskriterier vurdert som veiledende:

Inklusjonskriterier:

- Målgruppen er hjemmeboende over 18 år som har hatt et funksjonsfall og har behov for tverrfaglig rehabilitering for å kunne mestre hverdagsaktiviteter.
- Tjenestemottakeren må være motivert for å gjøre en innsats for å gjenvinne mestring inn mot egendefinerte mål.

Eksklusjonskriterier:

- Brukere med langt kommet degenerativ sykdom eller i terminalfase.
- Brukere med omfattende mental/kognitiv funksjonsnedsettelse.
- Brukere med alvorlig rus og/eller psykisk lidelse.
- Personer som ikke er motivert og ikke kan motiveres til egeninnsats for å mestre aktiviteter i dagliglivet.

Kartlegging

Melhus kommune har valgt å benytte disse kartleggingsmetodene:

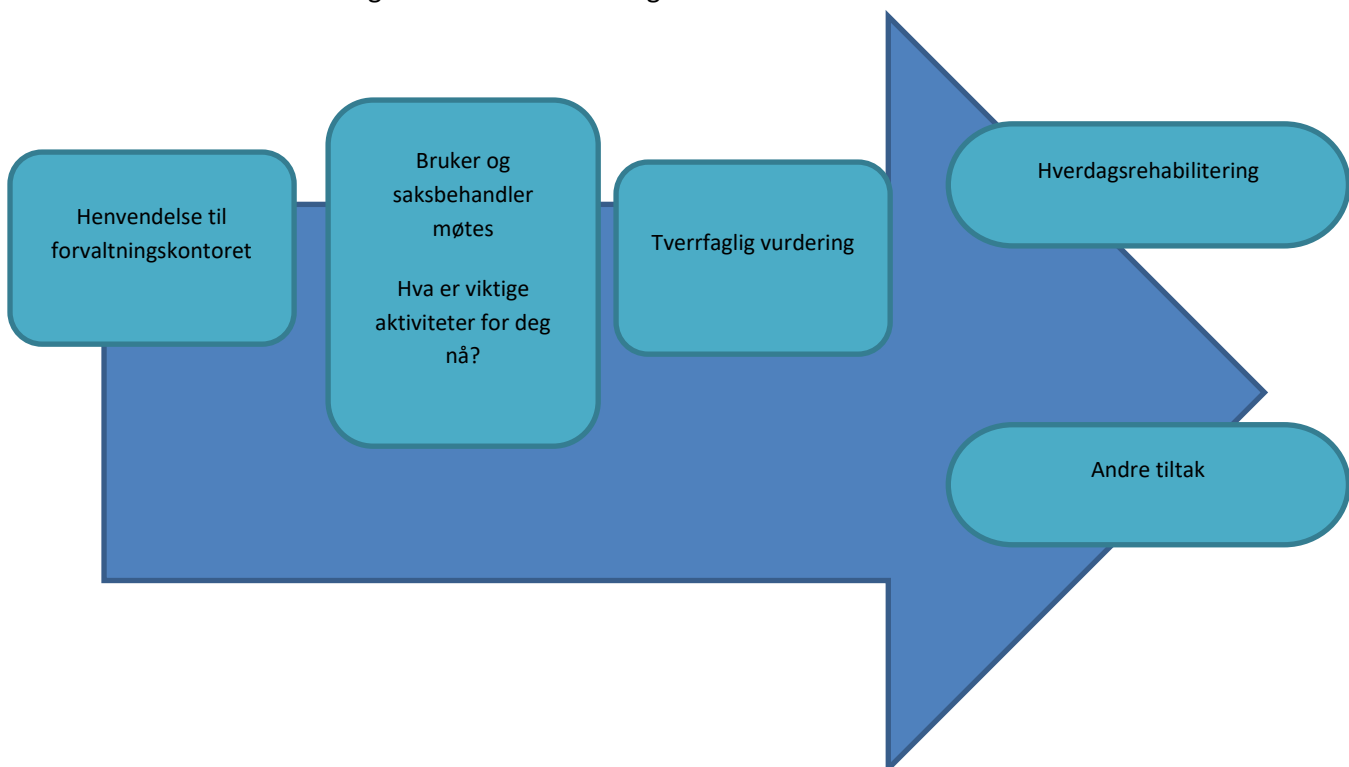
COPM: The Canadian Occupational Performance Measure er et individualisert instrument laget for å måle brukerens vurdering av aktivitetsutførelse, og er egnet som bruk i behandling av brukere med forskjellige funksjonsvansker uavhengig av utviklingsnivå og alder. COPM kan brukes til å identifisere problemområder innen aktivitetsutførelse, vurdere hvordan brukeren prioriterer sine daglige aktiviteter, vurdere utførelse og tilfredshet i forhold til disse aktivitetene. Instrumentet er i utgangspunktet utviklet av og for ergoterapeuter.

SPPB: Short Physical Performance Battery er en test for screening av fysisk funksjon for eldre. Testen har vist seg å ha god prediksjonsevne for død og sykehjems innleggelse, fremtidig funksjonsfall og økt hjelpebehov. Den har vist seg egnet til bruk både i institusjon, i primærhelsetjenesten og i hjemmetjenesten.

IPLOS: Brukes av Forvaltningskontoret og hjemmetjenesten ved kartleggingsbesøk og vurderingsbesøk. Er et sentralt helseregister med data som på en standardisert måte skal beskrive bistandsbehov til personer som søker om eller mottatt pleie- og omsorgstjenester, og hvilke tjenester kommunen gir. IPLOS er en individbasert pleie – og omsorgsstatistikk. Registeret er hjemlet i egen forskrift under helseregisterloven og skal danne grunnlag for nasjonal statistikk for pleie- og omsorgssektoren.

Hvordan skjer henvisning og tildeling

Potensielle deltakere henvises til Forvaltningskontoret, som basert på innmeldte problemstillinger fatter vedtak om hverdagsrehabilitering. Det er anledning for fagpersoner, brukere og pårørende å kontakte Forvaltningskontoret for vurdering.

Lengde på vedtaksperioder

Det tildeles 4- 8 uker oppfølging i første omgang. Av dette brukes ca 1 uke til kartlegging og vurdering i forhold til om tilbudet er aktuelt.

Kompetansebehov og opplæring

Ved innføring av Hverdagsrehabilitering, er det behov for en omfattende kompetanseheving på flere nivå. Melhus kommune har gjennomført en halv dag med «Kick off» innen hverdagsrehabilitering for alle ansatte innen helse og omsorg 25. – 26.10-17.

I oktober 2017 starter 20 ansatte med opplæring i motiverende intervju(MI). Siste del av dette gjennomføres 17.-18.01.18

Ansatte i Hverdagsrehabiliteringsteamet og på Forvaltningskontoret har gjennomgått e-læringsprogrammet Qudus (fra Gyldendal helse) i høst.

Ressursbruk og økonomi

Melhus kommune starter opp med Hverdagsrehabilitering med Skjønnsmidler og egen bevilgning fra Melhus kommunestyre. Ressursforbruk i pilotprosjektet omfatter 1, 5 årsverk.

Hvordan skal resultatene måles

Melhus kommune ønsker å benytte KS sitt dokumentasjonsverktøy for å registrere resultater.

Risikoanalyse

Pr 30.10. er det ikke gjort en omfattende risikoanalyse, men erfaringer så langt er at det kan være en utfordring å finne de riktige/mest aktuelle brukerne fra starten av.

Unøyaktig dokumentasjon kan evt også være en risiko i forhold til å vurdere resultat.

Kartleggingsverktøyet COPM kan være vanskelig å gjennomføre ved begynnende kognitiv svikt.

Milepælsplan/ fremdriftsplan

Aktiviteter:	Ansvarlige:	Frist/dato:
Oppstart hverdagsrehabiliteringsteam	Prosjektleder	01.08.17
Nettverk hverdagsrehabilitering, 1. samling	Arb.gruppe+hv.rehabteam+ass rådmann, komiteleder	10.- 11.10.17
Kick-off hverdagsmestring for ca 250 ansatte	Kompetansegruppa+ Hverdagsrehabiliteringsgruppa	25.10- 26.10.17
Utarbeide prosjektplan for hverdagsrehabilitering	Prosjektleder+arb.gruppa	01.11.17
Nettverk hverdagsrehabilitering, 2. samling i Tromsø	Arb.gruppe+hv.rehabteam	22.11- 23.11.17
Utarbeide infomateriell / brosjyre til brukere, samarbeidsparter, legekantor	Prosjektleder / teamet	01.12.17
Bearbeide Plan for Hverdagsrehabilitering i Melhus	Arbeidsgruppe / team i møte 10.01.18 <ul style="list-style-type: none"> • Konkrete delmål • Ta i bruk dokumentasjonsverktøyet fra KS 	Sendes KS innen 22.01.18
Nettverk hverdagsrehabilitering 3. samling i Oslo	Arbeids gruppe + Hverdagsrehabiliterings team	30.- 31.01.18
Nettverk hverdagsrehabilitering 4.samling i Trondheim	Arbeids gruppe + Hverdagsrehabiliteringsteam	18.- 19.04.18
Rapportering til Styringsgruppe for Hundre år i eget hjem	Prosjektleder og prosjektleder for Hundre år i eget hjem fremmer forslag om implementering og ressurser til overgang fra prosjekt til ordinær drift.	Mai 2018
Rapport fra pilotprosjektet	Arbeidsgruppe og Hverdagsrehabiliteringsteam	Høst 2018
Implementering i daglig drift	Styringsgruppe + prosjektleder	Januar 2019

Kilder:

KS, Furst og Høverstad ANS, «Fra passiv mottaker til aktiv deltaker»,

Melhus kommune, «Hundre år i eget hjem». Prosjektplan.